

## Nástin dějin České geografické společnosti

\*Leoš Jeleček, \*\* Jiří Martínek

\*jelecek@natur.cuni.cz, \*\*martinek\_jiri@centrum.cz

\*UK v Praze, PřF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43, Praha 2

\*Historický ústav AV ČR, Prosecká 76, 190 00, Praha 9

### **Motto**

*"Zeměvědu náš národ pěstoval vždy, čítáť jako na každém poli také v tomto oboru řadu světoznámých učenců a badatelů, jakož i nejednoho vynikajícího cestovatele; avšak rozkvět a rozsáhlost zeměvědy dnešní vymáhají zorganizování práce všech v popředí stojících mužův až ke přátelům oboru tohoto. Objem zeměvědy dnešní jest tak rozsáhlý, že vyžaduje soustavného třídění sil dle jednotlivých úkolů a potřeb..."*

*Jan N. Woldřich 20. října 1894 na valné hromadě České společnosti zeměvědné.*

Tento stručný článek obsahově vychází z posteru o vzniku a vývoji České geografické společnosti, který jsme prezentovali na XXI. sjezdu ČGS konaném ve dnech 30. 8. – 2. 9. 2006 v Českých Budějovicích.

Konec 19. století, konec „la belle époque“, byl obdobím vyvrcholení politických, národnostních a sociálních zápasů odehrávajícím se na pozadí fází rozmachu a dovršení průmyslové revoluce. Od 60. let téhož století můžeme již hovořit o moderním českém národě usilujícím o plnohodnotný kulturní, společenský a vědecký rozvoj.

Vedle utrakvistické *Královské české učené společnosti nauk* (KČSN; byla založena již v roce 1784) přibyla v roce 1890 *Česká akademie věd a umění* (ČAVU), jako společnost významných vědců. Ta však neměla vlastní vědecká pracoviště; ostatně i její zřízení bylo možné jen díky daru mecenáše Josefa Hlávky. Přitom badatelskou instituci vybavenou ústavu navrhl zřídit již v roce 1861 významný lékař, fyziolog a filozof *Jan E. Purkyně*. I KČSN se v té době počestila – němečtí badatelé z českých zemí si založili vlastní *Deutsche Akademie der Wissenschaften* – avšak i ta byla spíše souborem soukromých či univerzitních badatelů než samostatným vědeckým pracovištěm. Geografie v obou společnostech navíc zaujímal pouze okrajovou roli.

Pro rozvoj jednotlivých oborů byly tehdy důležitější vědecké spolky, jakými byla *Jednota českých matematiků a fyziků* (založena v roce 1862), *Historický klub* (1872), *Jednota filozofická* (1881) apod. S jejich vlivem vydávané časopisy – například v roce 1895 založený *Český časopis historický*, dále *Národopisný sborník československý* (dnes vychází s názvem *Český lid*, založen 1897), *Slovanský přehled* (1899) – vycházejí dodnes a zpočátku sloužily i geografii. Stejně tak již dříve založená periodika, jako byl třeba *Časopis českého* (nyní *Národního muzea*, vycházející

již od roku 1827, poskytovaly české geografii jistý prostor, přesto vše si však náš obor vyžadoval mnohem větší „místo na Slunci“.

Zakládání vědeckých spolků dokládalo, že koncem 19. století byl moderní český národ zformován a emancipován s německou částí obyvatelstva Česka a že jeho politické strany byly v potřebné struktuře již stabilizovány. Ekonomická síla české buržoazie byla konkurenceschopná a umožňovala podporovat rozvoj národní vědy i kultury v období, kdy společnost špěla k prvním všeobecným volbám v roce 1907.

Proto i v české geografii dozrála potřeba ustanovit kolektivní organizátory oboru a platformy pro vědecké diskuse, tj. vědecký časopis, a k zajištění jeho vydávání svou vědeckou společností. V tom byla opožděna např. za geografii rakouskou, neboť vídeňská Společnost, s působností celorakouskou (předlitavskou), byla založena už roku 1856. Jejími členy byli například *Jan Palacký*, *Karel Kořistka* či *Emil Holub*. Dříve byla založena i maďarská geografická společnost (1872). Stejně tak geografická periodika ve světě vycházela tehdy již řadu desetiletí, například v Německu nejprestižnější geografický časopis své doby, *Petermanns Geographische Mitteilungen*, od roku 1855.

Hlavním hybatelem příprav založení české zeměpisné společnosti byl středoškolský profesor *Jindřich Metelka* (1854–1921). Pod názvem *Česká společnost zeměvědná* byla založena 1. května 1894 na ustavující schůzi konané v Kaulichově domě, sídle *Geografického ústavu Karlo-Ferdinandy university*, založeného *J. Palackým* (1830–1908) v r. 1888 na Karlově náměstí v Praze. Schůzi předsedal vynikající český statistik (zakladatel a první vedoucí zemského statistického ústavu), geodet, kartograf a geograf *Karel Kořistka* (1825–1906). Ten působil, ač národnostně Čech, na německé technice v Praze, protože nezískal profesorskou stolicí ani v českém Vědeckém učení technickém, ani na české části Karlovy univerzity.

Prvním předsedou České společnosti zeměvědné (dále i Společnost), která působí po mnoha změnách názvu (vyvolaných státoprávními změnami) prakticky bez přerušení až dodnes, se stal geolog *Jan Nepomuk Woldřich* (1834–1906), tajemníky se stali *Jindřich Metelka* a *Josef Frejlich* (1865–1938). Mezi zakládajícími členy byla řada významných geologů, geografů a cestovatelů: *Vojta Náprstek*, *Emil Holub*, *Václav Švampera*, *Josef Štolba*, *Josef Wunsch* aj. V souladu s dobovým paradigmatem geografie se Společnost orientovala spíše na *geografii fyzickou*, sociální složka byla (v duchu teorie štrasburského *Georga Gerlanda*, k němuž se hlásili Woldřich i Frejlich) spíše opomíjena. Již v létě 1895 se *J. Metelka* a *J. Palacký* zúčastnili *6. Mezinárodního geografického kongresu v Londýně*, a to jako delegáti Společnosti.

Hlavním cílem Společnosti bylo vydávání vědeckého časopisu. S názvem *Sborník České společnosti zeměvědné* začal takovýto časopis vycházet s vročením 1895 (první číslo však vyšlo již v listopadu 1894), prvními redaktory byli *J. Metelka* a *J. Frejlich*. V letošním roce 2007 vychází již jeho 112. ročník, nyní s názvem *Geografie–Sborník české geografické společnosti*. Název časopisu se často měnil (viz jejich seznam), ale až na válkami způsobené hiáty sborník vycházel pravidelně, přičemž se jeho rozsah postupně stabilizoval na čtyři čísla ročně.

Již od počátku se Společnost podílela na přípravě některých velkých geografických projektů. V letech 1900–1924 zejména na vydávání českého atlasu světa (*Ottův zeměpisný atlas*). Agilní *J. Metelka* podnikl i vydávání *Knihovny České společnosti zeměpisné*, v níž vycházely rozsáhlejší odborné práce. Jistá rivalita mezi Společností a univerzitou, způsobená hlavně neshodami mezi *J. Metelkou* a *J. Palackým*, skončila koncem prvního desetiletí 20. století zvolením Palackého nástupce *Václava Švambery* (1866–1939) jejím tajemníkem. Jeho zásluhou Společnost konečně získala odpovídající prostorové zabezpečení v *Geografickém ústavu* univerzity, umístěném v nově vystavěné budově na Albertově (1914).

Nové perspektivy se před českou geografii otevřely se vznikem československého státu. Redakce *Sborníku ČSZ* (v té době ve složení *Jiří V. Daneš*, *Viktor Dvorský* a *Cyril Purkyně*) v doslovu k jeho 24. ročníku (1918) uvedla: "*Česká společnost zeměvědná uzavírá jako celý československý národ velké období své činnosti. Možno je nazvatí obdobím příprav. Není třeba opakovat, čím jsme byli doposud a čím začínáme být po 28. říjnu 1918*".

Vznik *Československa* a následující období znamenalo pro Společnost velké změny. Postupně se v ní utlumily činnost a vliv geologů, česká geografie se orientovala více přírodovědecky, rozvolňovalo se její propojení s historií. V červnu 1920 se z *Filosofické fakulty UK*

vydělila samostatná *Přírodovědecká fakulta* spolu s *Geografickým ústavem*, řízeným *V. Švamberou*. Na mimořádné valné schůzi 1. 12. 1920 byl název Společnosti změněn na *Československá společnost zeměpisná* (ČSSZ) a předsedou se stal edičně velmi aktivní středoškolský profesor Stanislav Nikolau (1878–1950). V únoru 1921 byl založen její *Akademický odbor*, sdružující univerzitní studenty geografie, v roce 1924 pak *Odbor ČSSZ v Brně* vedený autorem první česky psané syntézy geografie Československa *Františkem Koláčkem* (1881–1942), který spolu s dalšími brněnskými geografy, *Bohuslavem Hrudíčkou* (1904–1942) a *Františkem Říkovským* (1901–1942), také účastníky odboje, byl umučen v nacistickém koncentračním táboře

Společnosti přibyla i spolupráce na vydávání učebnic, v němž se angažoval zvláště *S. Nikolau*; jeho zásluhou byl zvýšen počet hodin zeměpisu na středních školách. Rozvíjela se i mezinárodní spolupráce našich geografů. Prahu navštívili např. *Albert Demangeon*, *Jovan Cvijič*, *Sven Hedin* a *Roald Amundsen*. Čeští vědci se podíleli na *Sjezdech slovanských geografů*, z nichž první se konal roku 1924 v Praze.

Ve dnech 13.–14. 12. 1930 se poprvé konal sjezd *Československé společnosti zeměpisné* v Brně. Do konce první republiky se konaly ještě další tři sjezdy, v Bratislavě, Plzni a Olomouci. V tomto období se česká geografie i nadále pouštěla do velkých projektů, jako byla např. edice starých map *Monumenta Cartographica Bohemiae* (*Václav Švambera*, *Karel Kuchař* a *František Roubík* 1931–1938). Německá univerzita v Praze vydala pod vedením konkurenční edici *Kartographische Denkmäler der Sudetenländer* (ed. *B. Brandt*), což bylo i projevem narůstajícího rozpolcení československé společnosti. V roce 1935 vyšel s relativně menším podílem Společnosti velkoryse pojatý *Atlas republiky československé*, v letech 1929–36 vycházela i desetisvazková *Československá vlastivěda* redigovaná *Václavem Dědinou* (1870–1956). Naprostá většina jejich autorů byla členy ČSSZ, která jejich práci v rámci možností podporovala.

Po zániku Československa a okupaci nacistickým Německem Společnost musela změnit svůj název na *Česká společnost zeměpisná* a právě památného dne 17. 11. 1939 ukončil činnost její *Akademický odbor*. Členství ve Společnosti bylo vázáno na tzv. árijské prohlášení. Krátce před tím zemřel i její dlouholetý předseda *V. Švambera*. Sborník mohl vycházet jen v omezeném rozsahu. Jeho 46. ročník vyšel během dvou let, 1940–41, ovšem jen s články „nedráždícími“ okupační úřady. Ty nakonec v listopadu 1944 vydávání Sborníku stejně zastavily (zřejmě ani ne tak kvůli nevhodnému obsahu, ale pro nedostatku papíru).

Po osvobození Československa v květnu 1945 byla činnost Společnosti záhy v plném rozsahu obnovena. Její předseda z období protektorátu *S. Nikolau* byl obviněn z kolaborace a uvězněn (nakonec ale ze zcela jiných důvodů, než pro spolupráci s okupanty). Novým předsedou se v březnu 1946 stal *Josef Pohl-Doberský* (1888–1967). Obnovila se činnost Akademického odboru i brněnské pobočky a 9. března 1946 byla založena i bratislavská pobočka Společnosti, a to jako *Slovenská zeměpisná spoločnosť – odbor ČSSZ* v Bratislavě. Do jejího čela byl zvolen český geograf profesor *Jan Hromádka*, který se podstatně zasloužil o rozvoj geografie na Univerzitě Komenského v Bratislavě. Ve dnech 29. 10.–1. 11. 1947 se konal v Praze pátý sjezd Společnosti.

Slibný rozvoj její činnosti byl však "usměrněn" nástupem komunistického režimu v únoru 1948. Na vysokých školách probíhaly kádrové čistky v řadách pedagogů (z PFF UK v Praze musel odejít prof. *Jiří Král*) i studentů. V roce 1950 bylo jako všem spolkům i ČSSZ odebráno vydavatelské oprávnění. Tím zanikla edice *Knihovna ČSSZ*, v níž od roku 1908 vyšlo 17 svazků (odbor ČSSZ v Brně vydal dokonce 30 publikací). Téhož roku zanikl i *Zeměpisný magazín*, vydávaný v letech 1945–50 pod redakcí *Josefa Kinského* a *Rudolfa Málka*. Na stránkách Sborníku, kontrolovaného cenzurou, se musely objevovat ideologicky motivované články (srov. článek „*Význam díla J. V. Stalina pro geografii*“, roč. 1953) i proto v něm postupně převládla fyzicko-geografická tematika. V roce 1950 musel ukončit činnost i *Akademický odbor ČSSZ*, jenž byl začleněn do „univerzálního“ *Československého svazu mládeže*. V roce 1954 byla Společnost přiřazena k právě založené Československé akademii věd a stala se sice dobrovolným, avšak výběrovým sdružením vědeckých a odborných pracovníků v oborech geografických věd.

Náznak „tání ledu“ ve 2. polovině 50. let poněkud změnil i situaci v české geografii, do té doby téměř izolované od „západní“ vědy. Po řadě let se v roce 1956 *Josef Kinský* a *Jaromír Korčák* mohli zúčastnit kongresu IGU v *Rio de Janeiro*. Ve větších městech začaly vznikat další

regionální pobočky ČSSZ, první z nich v *Opavě* (1957). Členové Společnosti se podíleli nejen na zpracování reprezentativních děl jakými byli národní *Atlas ČSSR* (1966, hlavní redaktor *Antonín Götz*, zpočátku *Karel Kuchař*), *Atlas československých dějin* (1965, hlavní redaktor historik *Jaroslav Purš*), jakož i dodnes nepřekonaný mapový soubor *Poznáváme svět* s informačně bohatými texty. Ustálila se i institucionální struktura naší geografie, když po nezdaru zaviněném rozporu mezi jejími čelnými osobnostmi v období formování *Československé akademie věd* (1952–1953) byl až v roce 1962 z několika menších pracovišť vytvořen *Geografický ústav ČSAV* se sídlem v Brně a pobočkou v Praze. Ústav disponoval poměrně velkou finanční a materiálovou základnou, využitelnou i k podpoře Společnosti. Ve své pražské pobočce uvolnil místnosti pro sekretariát ČSSZ, knihovna Společnosti byla umístěna v Brně.

V nadějích plném období "*Pražského jara*" byl v dubnu 1968 obnoven studentský *Akademický odbor ČSSZ*. Na konec srpna 1968 byl svolán 11. sjezd Společnosti do Olomouce, v důsledku okupace vojsky Varšavské smlouvy však byl odložen a konal se až o rok později tamtéž. V návaznosti na přeměnu Československa ve federaci se v roce 1969 oddělila *Slovenská zemepisná spoločnosť* a česká část Společnosti změnila svůj název na *Česká společnost zeměpisná*; z politických důvodů se po třech letech vrátila k předešlému názvu, ač působila jen v Česku. V období politické normalizace, dovršené na budějovickém sjezdu v roce 1972, byl jejím předsedou zvolen brněnský klimatolog *Miloš Nosek* (1922–1978), který se stal jakýmsi symbolem normalizace v české geografii.

V 70. a 80. letech se Společnost zaměřila především na školskou problematiku (tvořily se nové osnovy základního a středního školství) a na geografii životního prostředí. Nepodařilo se však dokončit i dnes potřebný *Geografický terminologický slovník* (redigovali *Vlastislav Häufler* a *Miroslav Strída*). V roce 1978 byl změněn název Československé společnosti zeměpisné na *Československá geografická společnost* (ČSGS), podle toho se změnil i název Sborníku. Úspěšně pracovaly studentské odbory Společnosti. Od přelomu 70. a 80. let začaly v jejím rámci působit odborné sekce některých geografických disciplín.

V prosinci 1989 se ČSGS (předsedou byl *Václav Král*, 1924–2005) plně přihlásila k politickým změnám a vyjádřila podporu stávkujícím studentům. Přípravovaný sjezd ČSGS se nekonal a místo něj se v listopadu 1990 sešlo mimořádné valné shromáždění, které změnilo název Společnosti platný dodnes – *Česká geografická společnost* a novým předsedou zvolilo *Václava Gardavského*. Změny se dotkly i Sborníku, v němž od poloviny 80. let pro velký rozsah přestala vycházet do té doby každoroční bibliografie československé geografické literatury. Po krátkou dobu ji vydával *Geografický ústav ČSAV* – ten však byl ke 30. dubnu 1993 zrušen, neboť nebyl schopen, a to i zásluhou nedostatečné vnitřní soudružnosti odolat tlaku ostatních ústavů z oddělení ČSAV věd o neživé přírodě, do něhož náležel. Společnost tím přišla zejména o jeho materiální podporu a vydávání Sborníku sama převzala. Dalším periodikem, na jehož vydávání se Společnost podílí, jsou *Geografické rozhledy*, které po jistých peripetiích od roku 2005 vydává spolu s nakladatelstvím *Kartografie Praha, a. s.* Dále též propůjčila své jméno *Nakladatelství ČGS*, které kromě toho vydává geografické učebnice, jejichž autory jsou převážně vysokoškolská učitelé geografie.

V květnu 1994 se v Praze konal jednodenní sjezd Společnosti ČGS. Ta si zvolila nové vedení, jejím předsedou (od tohoto sjezdu s titulem prezidenta) se stal *Ivan Bičík* a vytyčila své úkoly do počátku dalšího století své činnosti. Sjezd udělil čestné členství kromě jiných svých členů i několika dříve z různých příčin opomenutým geografům, jakými byli např. *Josef Kinský*, *Jindřich Metelka* či *Julie Moschelesová*. Na počest stého výročí vzniku ČGS se v srpnu 1994 v Praze konala úspěšná regionální konference *Mezinárodní geografické unie (IGU)*. Na mezinárodním poli se naše geografie později představila kolektivní monografií „*Czech Geography at the Dawn of the Millenium*“, vydané u příležitosti kongresu IGU v Glasgow v roce 2004. Za zmínku stojí aktivity ČGS při uvádění v život oficiálního zeměpisného (krátkého) jména České republiky, jímž je od roku 1993 Česko a které začaly shromážděním geografů a jiných odborníků v lednu 1998 na Albertově.

Další sjezdy Společnosti se konaly v letech 1998 (Praha), 2002 (Ústí nad Labem) a 2006 (České Budějovice). Na něm byl prezidentem Společnosti zvolen doc. *RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.* z *Ostravské univerzity*. Konaly se na něm semináře jednotlivých odborných sekcí Společnosti, z nich např. v r. 2004 založené *sekce pro historickou geografii a environmentální dějiny* (v roce 2007 se stala

kolektivním členem *International Consortium of Environmental History Organizations* (<<http://www.foresthistory.org/Events/ICEHO.html>>). ČGS má již delší dobu svou webovou stránku (<http://www.geography.cz/>), která je pohotovým a účinným nástrojem šíření informací ze života nejen české, ale i zahraniční geografické obce, jakož i kolektivním organizátorem aktivit Společnosti, jejích sekcí a poboček. Již naléhavá je potřeba vydávat i anglickou mutaci webové stránky ČGS obsahující alespoň hlavní materiály. Mohla by sloužit i českému národnímu komitétu geografickému (předseda *Rudolf Brázdil* z MU v Brně). Byla podstatně rozšířena redakční rada *Geografie–Sborníku ČGS* (předsedou je nadále *Bohumír Janský*), a to i o zahraniční členy.

Co říci závěrem? *Česká geografická společnost* je nyní jediným celorepublikovým institucionálním reprezentantem české geografie a partnerem pro Akademii věd České republiky, k níž je vlastně přidružena. Vzhledem k tomu, že naše geografie není zastoupena ani v *Akademickém sněmu AV ČR* ani ve *Vědecké radě AV ČR* Společnost by se měla podle našeho soudu pokusit o odstraňování dluhů z minulosti, v níž česká geografie měla svůj ústav a vůbec silnější pozici i společenský prestiž.

Postavení a společenský prestiž vědního oboru, s nímž je do určité míry spojeno i jeho financování, značně ovlivňuje jeho medializace (co není v médiích „neexistuje“). Věda se účinně propaguje i mediální prezentací svých čelných představitelů, jakož i oborovými medailemi již dlouhodobě udělované Akademií věd ČR.

Snahy české geografické obce z počátku 80. let 20. století prostřednictvím tehdejšího společného Vědeckého kolegia geologie a geografie ČSAV (po roce 1989 byla kolegia zrušena) prosadit v prezídiu ČSAV zřízení oborové medaile ČSAV za zásluhy v geografických vědách a pojmenovat ji jménem Karla Kořistky neprošly. Byl za tím i zásah „shora“ (ÚV KSČ) mj. právě s demagogickou záminkou, že Kořistka byl profesorem na německé technice, jak je výše uvedeno. Proč by nebyl, když na české škole se místo pro něj nenašlo. Tato skvělá vědecká osobnost, zřejmě nejvýznamnější český geograf 19. století, organizátor přírodovědného výzkumu v Čechách, autor první regionalizace zemědělství, zakladatel české oficiální statistiky atd. neměla v žabomyší české společnosti nepřejít každému kdo přečtní, koncem 19. stol. šanci stát se profesorem na české části *University Karlovy* nebo *ČVÚT*.

A tak dnes nemůže ani ČGS, ani geografická pracoviště na universitách, navrhnout Akademické radě AV ČR udělení oborové medaile (např. *Karla Kořistky*) nejen svým předním osobnostem, ale ani těm světovým geografům, k nimž se ve svých pracích dovolávají. Jiné vědecké obory ji měly a mají, např. historiografie medaili *F. Palackého*, filologie a sociologie medaili *J. Dobrovského*, geologie medaili *F. Pošepného*, chemie medaili *J. Heyrovského*, biologie *G. J. Mendela* aj. Domníváme se, že by Česká geografická společnost v součinnosti s *Ústavem geoniky AV ČR* (viz „Zásady pro udělování...“). mohla, nebo měla vedení Akademie věd navrhnout zřízení oborové medaile za zásluhy v geografii navrhnout. Žijeme přeci v jiné době.

**Přehled předsedů ČGS:**

1894–1897	Jan Nepomuk Woldřich
1897–1907	Alfred Slavík
1907–1909	František Augustin
1909–1919	Filip Počta
1920–1931	Stanislav Nikolau
1931–1939	Václav Švambera
1939–1945	Stanislav Nikolau
1946–1956	Josef Pohl-Doberský
1957–1960	Ubaldo Kolařík
1961–1962	Jaromír Korčák (úřadující místopředseda)
1962–1969	Jaromír Korčák
1969–1972	František Nekovář
1972–1975	Miloš Nosek
1975–1976	Otakar Tichý
1976–1978	Jiří Kousal
1978–1981	Jaromír Demek
1981–1984	Václav Gardavský
1984–1990	Václav Král
1990–1994	Václav Gardavský
1994–2006	Ivan Bičík
2006 dosud	Tadeusz Siwek

**Přehled změn názvu ČGS:**

1894–1920	Česká společnost zeměvědná
1920–1939	Československá společnost zeměpisná
1939–1945	Česká společnost zeměpisná
1945–1969	Československá společnost zeměpisná
1969–1972	Česká společnost zeměpisná
1972–1978	Československá společnost zeměpisná
1978–1990	Československá geografická společnost
1990–	Česká geografická společnost

**Přehled změn názvu Sborníku ČGS:**

Sborník České společnosti zeměvědné (roč. 1–26; r. 1895–1920)  
 Sborník Československé společnosti zeměpisné (roč. 27–55; r. 1921–1939)  
 Sborník České společnosti zeměpisné (roč. 46–49; r. 1940–1944)  
 Sborník Československé společnosti zeměpisné (roč. 50–83; r. 1945–1978)  
 Sborník Československé geografické společnosti (roč. 84–96; r. 1979–1991)  
 Sborník České geografické společnosti (roč. 97–100; r. 1992–1995)  
 Geografie – Sborník České geografické společnosti (od roč. 101; od r. 1996)

**Vybraná literatura**

- DRBOHLAV, D., KALVODA, J., VOŽENÍLEK, V. (2004): *Frontiers of Czech Geography*. In: Drbohlav, D., Kalvoda, J., Voženílek, V. (eds): *Czech Geography at the Dawn of the Millenium*. Czech Geographic Society, Palacky University in Olomouc, Olomouc, s. 414–421.
- GARDAVSKÝ V. (1994): Sto let České geografické společnosti. *Sborník ČGS*, 99, č. 2, s. 68–70.
- HÄUFLER, V. (1967): *Dějiny geografie na Universitě Karlově 1348–1967*. Universita Karlova, Praha.
- JELEČEK, L. (2001): Společenské postavení české geografie ve světle personálních novinek z britské historické geografie. *Klaudyán* č. 5/2001, 5 s. ([www.klaudyan.cz](http://www.klaudyan.cz))
- JELEČEK, L. (1977): Některé otázky vývoje české hospodářské statistiky ve světle činnosti Karla Kořistky. *Sborník ČSSZ*, 82, č. 1, s. 20–28.
- JELEČEK, L. (2004): An Outline of Czech Geography Evolution since the Second Half of the 19<sup>th</sup> Century until 1980's: In: Drbohlav, D., Kalvoda, J., Voženílek, V. (eds): *Czech Geography at the Dawn of the Millenium*. Olomouc, Palacký University in Olomouc, s. 11–22.
- JELEČEK, L., MARTÍNEK, J. (2006): Stručný nástin dějin České geografické společnosti. 21. sjezd České geografické společnosti, České Budějovice 30. 8. – 2. 9. 2006. Poster.
- JELEČEK, L., CHROMÝ, P., MARTÍNEK, J. (2007): Vývoj geografie na Univerzitě Karlově v kontextu české geografie od poloviny 19. století. *Geografie – SBČS*, 111, č. 4, s. 340–367.
- KETTNER, R. (1955): Zakladatelé české geografie. *Sborník ČSSZ*, 60, č.1, s. 1–8.
- MARTÍNEK, J., MARTÍNEK, M. (1998): *Kdo byl kdo. Naši cestovatelé a geografové*. Libri, Praha, 519 s.
- POKORNÝ, O. (1968): K počátkům geografických pracovišť v Československé akademii věd. *Zprávy Geografického ústavu ČSAV*, 1968/2, s. 1–6.
- TRÁVNÍČEK, D. (1994): *Sto let České geografické společnosti*. Nakladatelství České geografické společnosti, Praha.
- VITÁSEK, F. (1973): *Vývoj moravské geografie*. Academia, Praha.
- Zásady pro udělování medailí v Akademii věd ČR.  
<http://www.cas.cz/data/oceneni/in07-02.s1.pdf> (staženo 17.11.07)